

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitvlvm XXV. Olim.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

CAPITVLVM XXIV.

Cùm contingat.

PARAPHRASIS.

Titius impetrauit literas contra Caium ad officialem cuiusdam ecclesie. Postea idem Caius alias literas super eadem causâ impetrat ad decanum alterius ecclesie. Officialis in eâ causâ procedens, & Caium excommunicans mandat Episcopo loci, vt eundem excommunicatum publicè denunciet. Sed mox à Decano aliud mandatum Episcopo superuenit, vt Caium ab excommunicatione absolutum promulget: vtri iudici delegato Ordinarius parere debet? Resp. Innocent. III. Vel Ordinarius, cùm is mandatum primum accipit, notum est, vel ignotum, inter iudices delegatos de iurisdictione controuersiam esse: si notum est, non debet exequi mandatum, donec inter iudices contentio dirimatur. c. pastoralis 14. hoc tit. Sin autem ignotum, prius mandatū exequi tenetur. Quòd si postea à posterioribus iudicibus mandatum contrarium superueniat, tum iubeat sibi exhiberi literas delegationis, & si in ijs reperiat priores literas expressè reuocari, exequatur secundum mandatum; sin autem non reuocentur, nullatenus exequatur. Verùm si dubius existat de reuocatione, non debet exequi, donec controuersia de iurisdictione inter iudices sopita sit. Caueat tamen Ordinarius, ne declinandi mandati causâ dicat se dubitare de iurisdictione, vbi dubitandum non est; aut dicat se certum esse de valore vel reuocatione rescripti, vbi certus non est. Porro tamen Ordinarius in tali casu literas à iudicibus delegatis petere possit, vt videat, num eorum mandatum exequi debeat, necne; non tamen ipse de eorum iurisdictione aut iure partium iudicandi potestatem vllam habet.

SUMMARIVM.

1. Delegatus Papa mandare potest Ordinarius in negotio sue commissionis.

- Debet tamen sua delegationis exhibere literas, qua fides faciamus de potestate accepta.
2. Ordinarius controuersis inter delegatos iudices super iurisdictione illorum se non intromiscere debet.

NOTANDVM I. Delegatus Papæ Ordinarius locorum mandata dare potest in ijs, quæ ad expeditionem commissæ sibi causæ pertinent: Quia in ea vicem Papæ representat; ideòque maior est Ordinarius, c. sanè 11. de offic. delegati. Necesse tamen est, vt literas delegationis suæ exhibeat, quòd fides illi de accepta potestate fieri possit, vti hic dicitur, & in c. cùm iniure; 1. de elect. & in l. 1. C. de mandatis Principum.

NOTANDVM II. Si controuersia inter iudices delegatos de iurisdictione oriatur, Ordinarius se immiscere non debet, partium diuersarum probationes aut exceptiones admittendo; ne iudicis officium sibi vsurpare censeatur. Sed eo solùm fine literas Apostolicas inspiciendas petere potest, vt cognoscat, num, & cui iudici obtemperare teneatur, si quæ vigore literarum, de quibus dubium ortum est, ipsi imperentur.

Porro admonet hic Ioann. Andreas n. 3. Casum huius c. frequenter etiam accidere circa rescripta gratiæ, v. g. conferendorum beneficiorum; vt executores diuersa & opposita mandent locorum Ordinariis: Tum verò ita ipsis agendum esse, sicuti in hoc c. de rescriptis iustitiæ declaratur.

CAPITVLVM XXV.

Olim.

PARAPHRASIS.

Pancratius clericus possidebat parochiam de Salice, quam Rudolphus de Clivo sibi per intermediam personam legitimè collatam esse contendebat. Causa delata fuit ad Innocent. III. qui eam tribus Abbatibus delegauit. Hi partes semel, iterum, ac tertio citantes, cùm Pancratius nec per se, nec per procuratorem accedere vellet, eum ob

P

con-

contumaciam excommunicarunt, & fructus parochiæ interim sequestrarunt. Sed Pancratius postea iudicibus obedientiam pollicitus à censura absolutionem impetrauit. At verò in literis absolutionis abrafo eo, quod positum erat de loco & die, in quo se sistere iudici debebat, ipse scripsit fructus sequestratos sibi restitui debere: quod facinus suum coram duobus Abbatibus (nam tertius delegatus de absentia se excusauerat) confessus fuit. Eapropter Innoc. Papa quibusdam aliis in mandatis dat, vt si ita est, Pancratio silentium in perpetuum imponant super petendâ parochiâ, eamque Rudolpho cum fructibus sequestratis assignent. Sed iudices hi dubitarunt, an clausula, *Si ita est*, ad id tantum, quod proximè antecesserat de rasura literarum, referri deberet, an verò ad omnia antecedentia. Resp. Innocent. ad omnia referendam esse, quia tamen sufficiat crimen falsi de Pancratio ostensum esse, vt perpetuum ipsi silentium super parochiâ petendâ imponatur, non tamen ea Rudolpho assignari potest, nisi de iure ipsi competente, seu de collatione legitimè facta ostensum fuerit.

SUMMARIUM.

1. *In causa beneficiaria ob contumaciam rei fructus beneficij sequestrari possunt.*
2. *In eadem causâ falsificans literas, & de hoc crimine falsi conuictus, iure suo excidit, & in pœnam falsi incidit.*
3. *Contendens beneficium ad se pertinere, debet necessario docere de iure & institutione sua. nec satis est probare aduersarium ius in eo nullum habere, aut ipsummet hoc confiteri.*
4. *Confessio extraiudicialis in criminibus non præiudicat.*

NOTANDVM I. In causa beneficiaria, si reus contumax sit, fructus beneficij sequestrari possunt: Nam actor, iure suo nondum ostenso, in possessionem mitti non debet, ob periculum, ne vitium intrusionis incurrat, iuxta c. vn. de eo qui mittitur in pos-

sess. causa rei seruandæ, in 6. Et notauit Ioan. Andr. hîc n. 4. Abb. n. 5.

NOTANDVM II. Litigans Clericus de beneficio, si literas super ea lite falsasse conuictus fuerit, iure suo, si quod habeat, excidere debet, eique perpetuum silentium imponi. Ita sumitur ex textu. Ceterum si criminaliter agatur, clericus conuictus de crimine falsi, beneficiis in perpetuum priuadus siue depnendus, & in monasterium ad agendam penitentiam detrudendus dicitur in c. si Episcopus 7. d. 50. Quòd si literas Papales aliquis falsauerit, excommunicationem contrahit; Et, si clericus sit, degradari, atque Curia seculari tradi iubetur in c. ad falsarium 7. de crimine falsi, & c. nouimus 27. de verb. signif.

NOTANDVM III. Clausula, *si ita est*, iuxta negotij qualitatem, seu sicut materia subiecta postulat, vel refertur ad id tantum quod antecessit, vel ad omnia quæ antecesserunt, vt Ioan. Andr. hîc notat n. 16. Imola n. 16. Abb. n. 3. & colligitur ex textu, quando dicitur, Clausulam, *si ita est*, respectu silentij indicendi Pancratio, satis impleri, si vitium falsi, cuius proximè mentio facta, ostensum sit: At verò respectu parochiæ Rudolpho conferendæ, non impleri dictam clausulam, nisi omnia narrata ostensa fuerint, videl. non tantum commissa rasura à Pancratio, sed etiam collatio legitimè facta Rudolpho: Quia beneficium ecclesiasticum non potest licitè sine institutione canonica obtineri, reg. 1. in 6. Videri hîc potest Felin. n. 10. post Ioan. And. in suprâ cit. c. vn. col. 1. Quòd non sufficit possessori beneficij, vt de aduersario ostèdat, ipsum ius nõ habere, aut ipsemet aduersarius hoc confiteatur; si possessor de suo iure seu institutione docere non possit. Eapropter, si vnus de beneficiis contententium clericorum, de iure suo probando sibi diffidat, impetrare in Curia interdum solet literas in forma, *Si neutri*, aut *Si nulli*. Qua de re videri potest Azor tom. 2. mor. inffit. lib. 6. c. 32. q. 5. §. Sunt etiam.

Circa textum **D**UBITATVR primò. Vel Iudices principaliter ob contumaciam rei citati, fructus parochiæ sequestrarunt, vel accesso-

cessorie propter excommunicationem eidem iniunctam: nam excommunicato fructus beneficii merito subtrahuntur, c. pastoralis 53. in fine, de appellat. Neutrum dici potest: Non 1. Quia, ut constat ex c. vlt. in fine, ut litem non contestata & c. Iudex ab initio duplicem penam contumaci infligere non debet, videl. excommunicationem, missionemque in bonorum possessionem; cuius veluti vicem hic tenet bonorum sequestratio Non 2. Quia deposita contumacia, & exhibita satisfactione congrua, ita ut absolutionem reus mereatur, fructus ei restitui debent, cit. c. vlt. §. in aliis. Resp. Ioan. Andr. hic, Imola n. 17. Abb. n. 5. Ostendi hoc argumento, Iudices non recte processisse: Sed non ideo Paneratus literas radere & falsare debebat: appellare autem poterat, seu querelam ad Papam deferre.

DUBITATUR secundò: Cum Paneratus falsi crimen coram Iudicibus confessus fuerit, cur Papa nihilominus aliis Iudicibus mandet, ut super ea recognoscant, & si ita esse intellexerint, homini silentium imponant. Varia respondent Interpretes hic: Id magis placet, quòd confessio Panerati non fuerit iudicialis; cum enim tres delegati fuerant, vno eorum absente, reliqui duo cognoscere non poterant, c. causam 16. & c. penult. de offic. delegati. Quòd autem confessio extraiudicialis in criminibus non præiudicat, legi potest apud Felin. hic n. 2.

CAPITVLVM XXVI.

Dilectus.

PARAPHRASIS.

Abbas Monasterij S. Stephani à Papa Visitator constitutus fuit ciuitatis ac diocesis Bononiensis; in in visitatione Bartholomæum & Antonium Presbyteros propter gratia & manifesta delicta à beneficiis amouit & excommunicauit. Illi autem à Sede Apostolica, quasi spoliati fuissent, literas impetrarunt de restitutione ipsis facienda, non insertà causà amotionis, nec

facta mentione excommunicationis suæ. Quare Innocent. III. scribit Episcopo Imoleni, si ita se rem habere cognouerit, ut literas subreptitias esse, & viribus careere decernat.

SUMMARIVM.

1. *Visitator constitutus cum potestate iudicandi, corrigendi; potest pro gravitate criminum Clericos beneficiarios beneficiis priuare & deponere.*
2. *Contra iudicem iniuste spoliantem non potest impetrari restitutio in forma communi.*
3. *Nisi extraiudicialiter spoliasset, aut notorie etiam in iudicio iniuste.*
4. *Rescriptum iustitia præter alias causas obreptitium sit per taciturnitatem veri, si impetrans mentionem non facit excommunicationis; vel si à iudice possessione sua priuatus causam suam priuationis non exprimit.*

NOTANDVM I. Visitator constitutus à Papa (vel etiam Episcopo, sicuti Abb. hic docet n. 5.) cum potestate iudicandi, corrigendi, potest etiam clericos seu beneficiarios beneficiis priuare, ac deponere, si talem penam commissâ crimina mereantur. Dixi autem, si constitutus sit cum potestate iudicandi, &c. Secus enim sentiendum de visitatoribus, de quibus mentio est in c. penult. & vlt. de statu Monachorum: Ii enim constituti fuerunt ad ordinandum & reformandum Religiosos, non ad iudicandum & puniendum, prout ibi legi potest, & annotauit Anton. hic n. 8. Imola n. 6. Abb. cit. n. 5. Etenim visitatores illi deputati fuerunt à Capitulo generali Religiosorum, quod cum potestatem non habuerit priuandi Prælatos, multò minùs talem potestatem dare poterat; sed Superiori vid. Papæ, aut Episcopo denunciare debebat. Dixi de hac re in censura Astrinextincti p. 2. cens. 42. 43.

NOTANDVM II. Contra iudicem iniuste priuantem siue spoliantem, non potest impetrari restitutio in forma communi, sicuti si priuatus spoliasset. Ita sumitur ex hoc c.